

Capital de la Cultura Catalana

10 ESCULTURES UNIVERSALS A L'ESPAI PÚBLIC DE BARCELONA

Novembre del 2014

Capital de la Cultura Catalana

Bureau Internacional de Capitals Culturals

Ronda Universitat, 7 08007 Barcelona

☎ +34-934123294 Fax +34-934126871

✉ info@ccc.cat www.ccc.cat

Twitter: @culturacatalana

Facebook: capitalculturacatalana

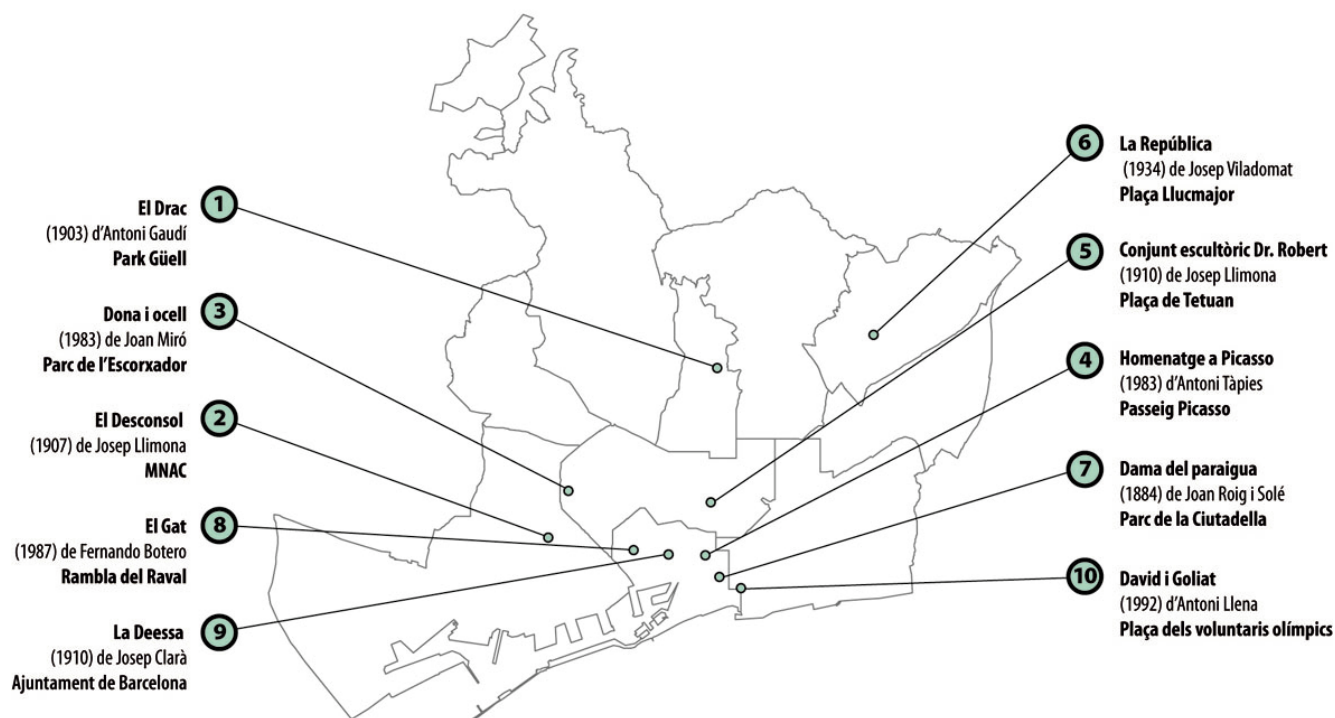
OBRES DE GAUDÍ, LLIMONA, MIRÓ, TÀPIES, VILADOMAT, ROIG, BOTERO, CLARÀ I LLENA ELEGIDES "ESCULTURES UNIVERSALS A BARCELONA"

Un total de 7.263 ciutadans han votat per elegir "10 escultures universals a l'espai públic de Barcelona", una iniciativa de l'organització Capital de la Cultura Catalana amb motiu de la capitalitat cultural Barcelona 2014, desenvolupada amb l'objectiu de col·laborar amb la promoció del ric patrimoni escultòric que la ciutat de Barcelona té en els seus espais públics.

Les obres elegides, d'entre cinquanta candidatures que hi aspiraven, són les següents:

- 1. El Drac (1903)** d'Antoni Gaudí
- 2. El Desconsol (1907)** de Josep Llimona
- 3. Dona i ocell (1983)** de Joan Miró
- 4. Homenatge a Picasso (1983)** d'Antoni Tàpies
- 5. Conjunt escultòric del Dr. Robert (1910)** de Josep Llimona
- 6. La República (1934)** de Josep Viladomat
- 7. Dama del paraigua (1884)** de Joan Roig i Solé
- 8. El Gat (1987)** de Fernando Botero
- 9. La Deessa (1910)** de Josep Clarà
- 10. David i Goliat (1992)** d'Antoni Llena

10 escultures universals a l'espai públic de Barcelona

Espais de la ciutat de Barcelona on es troben les obres elegides

1• EL DRAC (1903) D'ANTONI GAUDÍ

El Park Güell és un gran jardí amb elements arquitectònics situat a la part alta de Barcelona, al vessant del turó del Carmel que mira al mar, no gaire lluny del Tibidabo. Va ser dissenyat per l'arquitecte Antoni Gaudí, màxim exponent del modernisme català, construït entre els anys 1900 i 1914 i inaugurat com a parc públic el 1926. Té una extensió de 17,18 hectàrees, la qual cosa fa que sigui una de les obres arquitectòniques més grans del sud d'Europa. El 1984 la UNESCO va declarar el Park Güell Patrimoni de la Humanitat.

A partir de l'esplanada d'accés al recinte s'eleva la doble escalinata flanquejada per dos murs amb merlets que formen unes terrasses sota les quals s'obren dues grutes. La situada a la dreta servia com a aixopluc o espai d'espera i està suportada per una magnífica columna central en forma cònica. L'escala està organitzada en tres trams, pels quals discorre l'aigua d'una font que s'alimentava de la cisterna ubicada sota la Sala Hipòstila. En el primer replà hi ha unes formes capricioses, a manera de grotescos, a mitja escala hi ha l'escut de Catalunya i més amunt hi ha el drac —o salamandra— amb recobriment de trenca-dís, que s'ha convertit en la imatge més popular del parc. En el darrer tram de l'escalinata, arrecerat sota la Sala Hipòstila, hi ha un banc en forma d'odèon.

Fotografia: Canaan

**"EL DRAC"
ES TROBA AL
PARK GÜELL**

2· EL DESCONSOL (1907) DE JOSEP LLIMONA

Considerat el millor escultor del modernisme català, Josep Llimona va fundar amb el seu germà Joan el Cercle Artístic de Sant Lluc. Aquest grup s'oposava a les idees renovadores dels primers modernistes, amb normes tan estrictes com la prohibició del nu. Quan, finalment, els membres del Cercle van modificar aquesta norma, es va produir una eclosió de l'escultura modernista, de la qual «Desconsol» ha esdevingut peça paradigmàtica. La perfecta factura de l'anatomia del cos femení i, molt especialment, la seva actitud melangiosa i casta contribueixen a potenciar la seva adscripció al simbolisme.

Actualment «Desconsol» està conservada al Museu Nacional d'Art de Catalunya. La primera versió, de guix, és del 1903. Va entrar a formar part de la col·lecció permanent del museu com una donació de Domènec Sanllehy, aleshores alcalde de Barcelona, el 1909.

El 1907 Llimona va presentar l'escultura a l'Exposició Internacional de Belles Arts de Barcelona, cosa que li va valer el Premi d'Honor. L'obra fou adquirida pel Museu municipal de Barcelona i posteriorment s'incorporà al fons del Museu Nacional d'Art de Catalunya.

El 1917 Josep Llimona n'esculpí una rèplica, en marbre i d'una mida més gran, per a l'estany ovalat del jardí que Jean Claude Nicolas Forestier havia projectat l'any anterior al Parc de la Ciutadella, urbanitzant l'antiga plaça d'Armes. Malmesa per la contaminació, l'escultura fou substituïda el 1984 per una còpia i l'obra de 1917 es guarda a l'interior del Parlament de Catalunya.

Fotografia: Pol Fernàndez

**“ EL DESCONSOL ”
ES TROBA AL
PARC DE LA CIUTADELLA I L'ORIGINAL AL
MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUYA**

3- DONA I OCELL (1983) DE JOAN MIRÓ

Dona i ocell es va realitzar en un període en què la ciutat de Barcelona va experimentar diversos projectes de renovació urbanística, on es va convidar artistes i arquitectes de renom a participar per refrescar la imatge urbana de la ciutat.

Dona i ocell és una escultura de Joan Miró que s'aixeca 22 metres sobre l'estany artificial del parc de Joan Miró, a Barcelona. Construïda entre 1981 i 1982, l'obra és de pedra artificial, revestida parcialment amb ceràmica pintada de vermell, groc, verd i blau tractada com a trencadís, feta pel ceramista Joan Gardy Artigas. L'escultura fou la darrera obra pública de Joan Miró. L'obra té a veure, formalment, amb d'altres de motiu femení. És una forma vertical i complexa: a la part de baix, hi ha una part arrodonida de caràcter orgànic com un element natural que puja. Com si es tractés d'una ceba o una tija que a dalt acaba amb una mena de brot, poncella o cap de bolet.

Tanmateix, dalt de tot, hi ha una cosa molt diferent: com un rodet desigual i inclinat, buit, tot de trencadís blanc per dins, lluent quan rep la llum, coronat amb una mena de mitja lluna groga, de banyes ben definides. El color s'usa de forma variada, amb efectes fets mitjançant el trencadís. S'ha indicat un presumpte significat establint diverses relacions entre l'escultura i diferents òrgans, criatures i elements de la natura.

Fotografia: Slastic

**"DONA I OCELL"
ES TROBA AL
PARC JOAN MIRÓ**

4• HOMENATGE A PICASSO (1983) D'ANTONI TÀPIES

L'any 1981 Antoni Tàpies va rebre l'encàrrec de l'Ajuntament de Barcelona de realitzar un monument dedicat a Picasso. L'artista va idear un assemblatge de mobles d'estil modernista –un moble que és sofà, mirall i armari alhora, que evoca l'època en què Picasso va viure a Barcelona– travessats per unes bigues de ferro pintades de blanc –que suggereixen la Barcelona industrial d'aleshores.

El conformisme d'una societat benestant i la revolta d'una altra que canvia, es confrontaven per al·ludir de forma simbòlica a l'inconformisme de Picasso. Unes cadires apilades, lligades amb cordes, unes mantes blanques desplegadas que contenen algunes frases de Picasso a la part de baix –especialment la que diu “un quadre no és per decorar un saló, sinó que és una arma d'atac i de defensa contra l'enemic”, una declaració de principis que Tàpies fa seva amb aquest monument i també amb la seva obra– completen el conjunt.

Un cub de vidre de 4 metres per cada costat cobreix l'escultura per protegir-la del deteriorament a què la podria sotmetre la climatologia, i sembla que suri dins d'un estany quadrat d'11 metres per costat que li fa de base. Per les cares verticals del cub hi corre l'aigua que surt de la coberta.

Fotografia: Enfo

**"HOMENATGE A PICASSO"
ES TROBA AL
PASSEIG PICASSO**

5. CONJUNT ESCULTÒRIC DEL DR. ROBERT (1910) DE JOSEP LLIMONA

El monument té forma lleugerament piramidal i s'emplaça sobre un basament de blocs de pedra de formes organicistes. A la base, que funciona també com a font, figura el nom de l'homenatjat i les seves dates de naixement i defunció (1842-1902). El conjunt escultòric frontal està realitzat en bronze i presenta una sèrie de figures de tots els estaments socials, com camperols i obrers, polítics, intel·lectuals i clerges — una de les figures portant la senyera catalana—, a més d'al·legories de la música i la poesia, així com referències a la medicina.

Per damunt hi figura el bust del doctor Robert, realitzat en pedra, juntament amb una al·legoria de la Glòria que li dona un petó. A la part posterior hi figura altre grup realitzat en gres, que representa una visita mèdica, amb diverses figures al voltant d'una central de dona, amb aspecte maternal, que representa la Medicina.

Fotografia: Pol Fernández

"CONJUNT ESCULTÒRIC DEL DR. ROBERT "
ES TROBA A
LA PLAÇA TETUAN

6· LA REPÚBLICA-HOMENATGE A PI I MARGALL (1934) DE JOSEP VILADOMAT

És un monument escultòric situat a la Plaça Llucmajor, al districte de Nou Barris. Es troba en una rotonda per la que circula el trànsit, pel que no és directament accessible al públic. El conjunt està dedicat a la Primera República Espanyola, així com al que va ser un dels seus presidents, Francesc Pi i Margall.

El monument consta d'un pedestal d'acer patinable sobre el que se situa la figura de La República, una estàtua de 4,5 metres d'alçada confeccionada en bronze, elaborada per l'escultor Josep Viladomat el 1934; a més d'un medalló de marbre en relleu amb l'efígie de Pi i Margall, obra de Joan Pie.

La idea d'un monument dedicat a Pi i Margall va sorgir el 1915, i es va decidir la seva ubicació a l'anomenada Plaça del Cinc d'Oros a la confluència de l'Avinguda Diagonal amb el Passeig de Gràcia. Es deia així perquè la seva part central, de forma rodona amb un obelisc i rodejada de quatre fanals igualment de planta rodona, semblava aquesta carta de naip. El 19 de setembre de 1915 es va col·locar la primera pedra, en un acte presidit per l'alcalde de Barcelona, Joan Pich i Pon, però al produir-se uns altercats entre republicans i catalanistes el projecte quedà postergat. El 1917 es va reprendre el projecte i s'encarrega la confecció de l'obra a Miquel Blay, que va esbossar un gran conjunt escultòric amb un bust del president republicà, tot i que novament el projecte quedà en suspens amb l'arribada de la dictadura de Primo de Rivera.

Després de moltes vicissituds, el monument es va inaugurar en el seu emplaçament actual el 14 de juliol de 1990.

Fotografia: Pol Fernández

**"LA REPÚBLICA"
ES TROBA A LA
PLAÇA LLUCMAJOR**

7· DAMA DEL PARAIGUA (1884) DE JOAN ROIG I SOLÉ

L'escultura, realitzada amb marbre blanc i pedra, representa la figura d'una dama, abillada amb un vestit d'època, que es troba dempeus amb un paraigua a la mà esquerra, mentre que aboca la dreta en actitud de comprovar si encara plou. Es tracta per tant d'un instant congelat al temps, el que atorga cert dinamisme a la figura, allunyat dels rigurosos cànons de les representacions oficials de l'època.

Fotografia: Ferran Pestaña

**"LA DAMA DEL PARAIGUA"
ES TROBA AL
PARC DE LA CIUTADELLA**

8· EL GAT (1987) DE FERNANDO BOTERO

L'escultura de Botero representa un element de la nostra quotidianitat però amb unes proporcions desmesurades. "El Gat" va ser adquirit per l'Ajuntament de Barcelona el 1987.

Des d'aleshores i fins l'any 2003 l'escultura transitava pels carrers de la ciutat a la recerca d'una ubicació definitiva. Primer la va trobar al Parc de la Ciutadella. Després se'l van endur al costat de l'Estadi Olímpic i uns anys més tard va ser col·locat en una petita plaça darrera les Drassanes de Barcelona. Finalment, l'any 2003 es va decidir posar-lo definitivament a la Rambla del Raval.

Fotografia: Valugi

**"EL GAT"
ES TROBA A LA
RAMBLA DEL RAVAL**

9. LA DEESSA (1910) DE JOSEP CLARÀ

La deessa, o L'enigma, és una escultura en marbre blanc de l'escultor Josep Clarà i Ayats, que es troba al vestíbul de la Casa de la Ciutat de Barcelona i una còpia a la plaça de Catalunya de la mateixa ciutat. Una altra còpia s'exposa al Museu Nacional d'Art de Catalunya.

Realitzada durant l'estada a París de l'escultor, l'any 1909, sent un esbós, amb el nom d'Enigma, va aconseguir per a Josep Clarà el títol de Soci d'honor de la National de Beaux Arts de França.

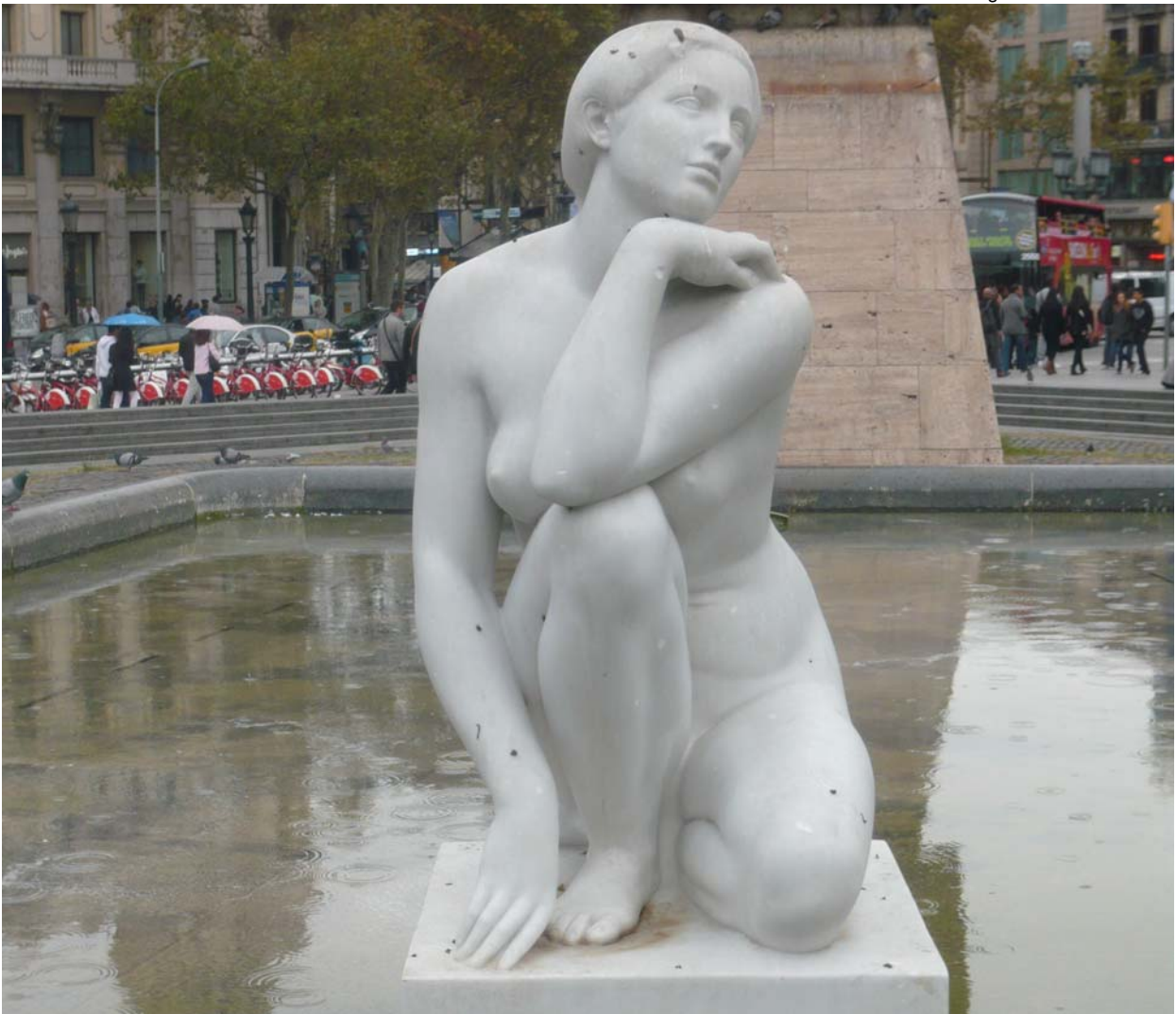
L'any 1910 participa en l'Exposició Nacional de Madrid amb l'escultura portant el nou nom de La deessa i és premiat amb la primera medalla d'escultura. L'any següent, el 10 d'abril de 1911, aconsegueix la medalla d'or a l'Exposició Internacional d'Amsterdam amb la presentació de La deessa.

Juntament amb altres escultors, l'any 1927 rep la invitació de l'ajuntament de Barcelona per al projecte d'escultures a la nova urbanització de la plaça Catalunya. Rep l'encàrrec de dues estàtues: la Joventut i La deessa, la qual a causa de la seva nuesa i per les pressions moralistes del moment, és retirada, però la nit anterior a la inauguració de l'Exposició Internacional de 1929 va ser novament col·locada, aconseguint un gran èxit entre el públic.

L'any 1931 realitza una nova versió de l'escultura, que és adquirida pel Museu dels Agustiniens de Tolosa.

Per evitar la seva deterioració en estar exposada a l'aire lliure, l'any 1982 es trasllada l'escultura de la plaça Catalunya al vestíbul de la Casa de la Ciutat de Barcelona i es col·loca en lloc seu una còpia de l'original realitzada per l'escultor Ricard Sala.

Fotografia: Pol Fernández

**"LA DEESSA"
ES TROBA A
L'AJUNTAMENT DE BARCELONA I UNA RÈPLICA A LA PLAÇA CATALUNYA**

10· DAVID I GOLIAT (1992) D'ANTONI LLENA

D'estil contemporani, és una escultura d'acer inaugurada l'any 1992. Està format per una gran careta sostinguda per tres fines potes retorçades. Segons s'ha interpretat, simbolitza el contrast entre el desaparegut barri del Somorrostro, que ocupava aquesta zona, molt degradada, i l'actual Vila Olímpica, convertida en barri residencial d'alt nivell.

El Somorrostro fou un barri de barraques de Barcelona situat als actuals districtes de Sant Martí i de Ciutat Vella durant el segle XX. Les barraques es trobaven a la platja entre l'hospital d'infecciosos, actual Hospital del Mar, i la desapareguda fàbrica de gas Lebon del Poblenou. El barri es va estendre fins a la riera del Bogatell. Desaparegué l'any 1966.

La instal·lació de David y Goliat va tenir importants dificultats tècniques per tal de resoldre els problemes que li podia causar el vent, com a conseqüència del seu efecte vela.

Fotografia: Pol Fernández

Fotografia: Pol Fernández

**"DAVID I GOLIAT"
ES TROBA A LA
PLAÇA DELS VOLUNTARIS OLÍMPICS**

CANDIDATURES

Les 50 candidatures a "Escultura universal a l'espai Públic de Barcelona" han estat les següents:

A Francesc Macià (1991) de Josep Maria Subirats
A Frederic Soler (1906) d'Agustí Querol
A Jacint Verdaguer (1924) de Joan Borrell i Nicolau
A Josep Anselm Clavé (1888) de Manuel Fuxà
A Mossèn Pere Relats (1979) de Josep Ricard
A Narcís Monturiol (1963) de Josep Maria Subirats
A Pau Casals (1976) d'Apel·les Fenosa
A Rafael Casanova (1888) de Rossend Nobas
Al Doctor Trueta (1978) de Josep Ricard
Arbres bessons (2001) d'Arata Isozaki
Barcino (1994) de Joan Brossa
Canvi (1990) de Aiko Miyawaki
Columnes de terme (1988) de Xavier Corberó
El llarg viatge (1992) de Francesc Torres
Conjunt escultòric Dr. Robert (1910) de Josep Llimona
Conjunt escultòric Font de Ceres (1825) de Celdoni Guixà
Conjunt escultòric Font de la Diana (1913) de Venanci Vallmitjana
Cristòfol Colom (1888) de Rafael Atché
Dama del paraigua (1884) de Joan Roig
David i Goliat (1992) d'Antoni Llena
Dell'Arte (1990) de Jaume Plensa
Dona i ocell (1983) de Joan Miró
El Desconsol (1907) de Josep Llimona
El Drac (1903) d'Antoni Gaudí
El Forjador (1914) de Josep Llimona
El Gat (1987) de Fernando Botero
El Mur (1984) de Richard Serra
El nen de la rutlla (1961) de Joaquim Ros
Elogi de l'aigua (1987) d'Eduardo Chillida
Els genets i els aurigues (1928) de Pau Gargallo
Flama (1999) de Ricard Vaccaro
Forma 212 (1957) de Josep Maria Subirats
Homenatge a Picasso (1983) d'Antoni Tàpies
Homenatge als castellers (2012) d'Antoni Llena
L'Empordà. Oda nova a Barcelona (1961) d'Ernest Maragall Noble
L'Estel ferit (1992) de Rebecca Horn
La Deessa (1910) de Josep Clarà
La Jirafa coqueta (1972) de Josep Granyer
La Porta de Sarrià (1992) d'Emili Armengol
La República (1934) de Josep Viladomat
La Sardana (1966) de Josep Cañas
Miraestels (2006) de Robert Llimós
Mistos (1987) de Claes Oldenburg i Coosje van Bruggen
Mitjó (2010) d'Antoni Tàpies
Núvol i Cadira (1990) d'Antoni Tàpies
Peix (1992) de Frank Gehry
Poema visual transitable en tres parts (1984) de Joan Brossa
Sagrat Cor del Tibidabo (1935/1961) de Frederic Marés / Josep Miret
Sant Jordi a cavall (1925) de Josep Llimona
Una habitació on sempre plou (1992) de Juan Muñoz

10 escultures universals a l'espai públic de Barcelona

A Francesc Macià (1991) de Josep Ma Subirats. Plaça Catalunya (Foto: Canaan)

La Porta de Sarrià (1992) d'Emili Armengol Via Augusta (Foto: Pere López)

A Pau Casals (1976) d'Apel·les Fenosa. Avinguda Pau Casals (Foto: Canaan)

Sant Jordi a cavall (1925) de Josep Llimona. Plaça de Sant Jordi (Foto: Enfo)

L'Empordà. Oda nova a Barcelona (1961) d'Ernest Maragall Noble Jardinetes de Gràcia (Foto: Mutari)

L'Estel ferit (1992) de Rebecca Horn. Passeig Marítim (Foto: Canaan)

A Narcís Monturiol (1963) de Josep M. Subirats. Avinguda Diagonal (Foto: Mutari)

La Sardana (1966) de Josep Cañas. Plaça de la Sardana. Muntanya de Montjuïc (Foto: Jordiferrer)

El nen de la rutlla (1961) de Joaquim Ros i Bofarull. Parc del Guinardó (Foto: Jordiferrer)

Elogi de l'aigua (1987) d'Eduardo Chillida. Parc de la Creueta del Coll (Foto: Andy Dingley)

10 escultures universals a l'espai públic de Barcelona

A Rafael Casanova (1888) de Rossend Nobas. Ronda Sant Pere
(Foto: Enfo)

Arbres bessons (2001) d'Arata Isozaki.
Davant l'antiga fàbrica Casaramona
(Foto: Pere López)

Barcino (1994) de Joan Brossa. Plaça Nova,
davant del Palau Episcopal
(Foto: Xavier Caballé)

Cristòfol Colom (1888) de Rafael Atché
Plaça Portal de la Pau (Foto: Laslovarga)

Mistos (1987) de Claes Oldenburg i
Coosje van Bruggen. Avinguda Cardenal
Vidal i Barraquer (Foto: Canaan)

A Frederic Soler (1906) d'Agustí
Querol. Plaça del Teatre
(Foto: Canaan)

Flama (1999) de Ricard Vaccaro.
Carrer Cartellà/Costa i Cuixart
(Foto: Enfo)

Sagrat Cor del Tibidabo (1935/1961) de Frederic
Marés / Josep Miret. Temple Expiatori del Sagrat
Cor del Tibidabo. Foto: DagafeSQV

Al Doctor Trueta (1978) de Josep Ricard.
Rambla del Poblenou (Foto: CCC)

La Jirafa coqueta (1972) de Josep Granyer i Giralt
Rambla de Catalunya (Foto: Pere López)

10 escultures universals a l'espai públic de Barcelona

A Jacint Verdaguer (1924) de Joan Borrell i Nicolau. Avinguda Diagonal (Foto: C.Gidlöf)

A Josep Anselm Clavé (1888) de Manuel Fuxà. Passeig de Sant Joan. (Foto: Canaan)

A Mossèn Pere Relats (1979) de Josep Ricard. Rambla del Poblenou (Foto: CCC)

Homenatge als castellers (2012) d'Antoni Llena. Plaça Sant Miquel (Foto: Jordiferrer)

El Forjador (1914) de Josep Llimona. Plaça de Catalunya amb rèpliques a la Plaça de l'Univers i l'Escola de Treball (Foto: Yearofthedragon)

Conjunt escultòric Font de la Diana (1913) de Venanci Vallmitjana. Gran Via de les Corts Catalanes (Foto: Canaan)

Mitjà (2010) d'Antoni Tàpies. Edifici Fundació Tàpies. (Foto: Canaan)

Forma 212 (1957) de Josep Maria Subirats. Llars Mundet (Foto: Canaan)

Canvi (1990) de Aiko Miyawaki. Davant Estadi Olímpic Lluís Companys (Foto: Enfo)

Els genets i els aurigues (1928) de Pau Gargallo. Estadi Olímpic Lluís Companys (Foto: J. Meneses)

10 escultures universals a l'espai públic de Barcelona

El llarg viatge (1992) de Francesc Torres Montsó.
Rambla de Prim (Foto: Mutari)

El Mur (1984) de Richard Serra. Plaça de la Palmera
(Foto: J. Sánchez)

Dell'Arte (1990) de Jaume Plensa. Fundació Vila Casas
(Foto: Amadalvarez)

Columnes de terme (1988) de Xavier Corberó. Carrer Balmes (Foto: Mutari)

Núvol i Cadira (1990) d'Antoni Tàpies. Edifici Fundació Tàpies (Foto: Yearofthedragon)

Poema visual transitable en tres parts (1984) de Joan Brossa. Velòdrom d'Horta
(Foto: JB)

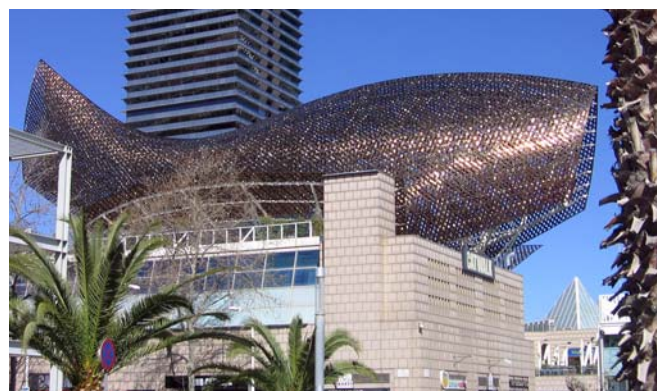
Miraestels (2006) de Robert Llimós.
Rambla de Mar (Foto: Canaan)

Una habitació on sempre plou (1992) de Juan Muñoz. Plaça del Mar (Foto: Enfo)

Conjunt escultòric Font de Ceres (1825) de Celdoni Guixà.
Plaça de Sant Jordi a la muntanya de Montjuïc
(Foto: Canaan)

Peix (1992) de Frank Gehry. Passeig Marítim (Foto: Canaan)

EL CARNET AMB **MÉS** CULTURA

SUMA ELS AVANTATGES
DEL CARNET DE BIBLIOTEQUES
I DEL TR3SC A BARCELONA

WWW.BCNCULTURAL.CAT

Ajuntament de
Barcelona

BARCELONA
inspira DNA